

ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЙ ТНК В УКРАЇНІ

Аванесова І.Б., к.е.н., доцент кафедри «Міжнародна економіка» Донецький національний університет (Україна)

Аванесова І.Б. Визначення особливостей формування фінансових стратегій ТНК в Україні.

В статті розглядається теоретико-методологічні положення та розробка науково-методичних основ і практичних рекомендацій щодо розвитку фінансових стратегій ТНК в умовах трансформації глобального середовища. Проаналізовано залежність фінансових стратегій ТНК від трансформаційних тенденцій розвитку глобального економічного середовища. Здійснено систематизацію існуючих видів фінансових стратегій ТНК за такими ознаками, як цілеспрямованість, функціональність, джерела фінансування, напрями використання фінансових ресурсів, строки і напрями загальної стратегії. На основі кількісних методів аналізу визначено залежність особливостей формування фінансових стратегій ТНК від системи макроекономічних показників, які висвітлюють стан зовнішнього економічного середовища.

Ключові слова: фінансова стратегія, глобальне економічне середовище, міжнародні корпорації, умови невизначеності, транснаціональні інтегровані структури, процес транснаціоналізації, розвиток фінансових стратегій.

Аванесова И.Б. Определение особенностей формирования финансовых стратегий ТНК в Украине.

В статье рассматриваются теоретико-методологические положения и разработка научно-методических основ и практических рекомендаций по развитию финансовых стратегий ТНК в условиях трансформации глобальной среды. Проанализирована зависимость финансовых стратегий ТНК от трансформационных тенденций развития глобальной экономической среды. Проведена систематизация существующих видов финансовых стратегий ТНК по таким признакам, как целеустремленность, функциональность, источники финансирования, направления использования финансовых ресурсов, сроки и направления общей стратегии. На основе количественных методов анализа определена зависимость особенностей формирования финансовых стратегий ТНК от системы макроэкономических показателей, освещающих состояние внешней экономической среды.

Ключевые слова: финансовая стратегия, глобальная экономическая среда, международные корпорации, условия неопределенности, транснациональные интегрированные структуры, процесс транснационализации, развитие финансовых стратегий.

Avanesova I. Determination of Formation Features of finance strategies of TNCs in Ukraine.

The article analyses theoretical and methodological principles and development of scientific and methodological basic concepts as well as practical recommendations for the development of financial strategies of TNCs during the transformation of the global environment. The systematization of the existing types of financial strategies of TNCs on grounds such as commitment, functionality, funding sources, uses of financial resources, the timing and direction of the overall strategy. On the basis of quantitative analysis methods, the dependence of the features of formation of financial strategies of TNCs from the system of macroeconomic indicators, covering the state of the external economic environment.

Key words: financial strategy, global economic environment, international corporations, conditions of uncertainty, transnational integrated structure, transnationalization process, financial strategies development.

Домінуючою тенденцією розвитку сучасної світової економіки є глобалізація, багатовимірність якої характеризується зростанням масштабів міжнародного руху товарів і послуг, факторів виробництва, інноваційно-технологічних та інформаційних потоків ресурсів. Економічна глобалізація є виходом міжнародної економіки на вищий рівень розвитку системної інтернаціоналізації та інтеграції світового господарства.

Крім того, найважливішою ознакою глобалізації є транснаціоналізація як найбільш істотний елемент, що забезпечує цілісність функціонування глобальної економіки. У процесі її розвитку виникло таке інституціональне утворення, як транснаціональні корпорації (ТНК), які разом із транснаціональними банками є найбільшими акторами на ринках фінансових, інформаційних та інших потоків ресурсів, що сприяють зростанню масштабів і обсягів міжнародних фінансово-кредитних операцій, збільшенню кількості суб'єктів валютно-фінансових відносин і визначають розвиток світового господарства.

За оцінками експертів, середньорічний обсяг міжнародних фінансових операцій у 10-15 разів перевищує масштаби світової торгівлі, тобто досягає приблизно 150 трлн. дол. США, що обумовлює необхідність у сучасних умовах пошуку новітніх механізмів моделювання ефективності, насамперед, фінансової стратегії діяльності ТНК на принципах сталого економічного зростання.

Дослідженню проблем процесу транснаціоналізації, а також особливостей формування фінансових стратегій діяльності ТНК в умовах зростання глобалізації присвячені наукові розробки таких провідних вітчизняних і зарубіжних учених, як: О. Амоша, І. Балабанов, У. Баффет, О. Білорус, О. Бузгалін, О. Булатова, В. Гесць, Б. Гредем, В. Давидов, М. Делягін, В. Железова, М. Ільїн, Д. Каллео, Д. Каннінгем, В. Колесов, Л. Красавіна, М. Кулаков, Д. Лук'яненко, М. Лучко, Ю. Макогон, Я. Міркін, О. Мовсесян, В. Омельченко, Т. Орехова, М. Осьмова, Є. Савельєв, Дж. Сакс, Дж. Сорос, Дж. Стігліц, Р. Тіпл, Дж. Тобін, М. Фрідмен, Ю. Шишков.

Метою написання статті є розробка науково-практичних рекомендацій щодо процесу трансформації сучасних фінансових стратегій ТНК на принципах сталого економічного зростання.

Теорія фінансової стратегії досліджує об'єктивні закономірності ринкових умов господарювання, розробляє способи й форми живинання в нових умовах підготовки й ведення стратегічних фінансових операцій.

Фінансова стратегія забезпечує відповідність фінансово-економічних можливостей підприємства умовам, що склалися на ринку продукції, з огляду на фінансові можливості підприємства й розглядаючи характер внутрішніх і зовнішніх факторів. У іншому випадку підприємство може збанкрутувати.

Стратегія ТНК – узагальнююча функціональна модель дій, які є необхідними для досягнення поставлених цілей, шляхом координації та розподілу фінансових ресурсів інтегрованої структури, що поєднує на основі науково-технічної, виробничої і комерційної кооперації у своєму складі підприємства, що діють у двох і більше країнах світу та проводять єдину політику і загальну стратегію через один і більше центрів прийняття рішень.

За цих умов у процесі формування фінансових стратегій ТНК відбуваються певні трансформації щодо цілей, завдань, пріоритетних напрямів спрямування фінансових потоків, форм їх імплементації та вибору джерел формування.

Фінансова стратегія ТНК охоплює всі сторони діяльності компанії, у тому числі оптимізацію основних і оборотних коштів, розподіл прибутку, безготівкові розрахунки, податкову й цінову політику, політику у сфері цінних паперів тощо.

На основі аналізу релевантності існуючих визначень поняття «фінансова стратегія ТНК» викликом сучасного глобального економічного середовища, запропоновано цей термін розуміти як складову загальної стратегії розвитку діяльності ТНК, що формується як система довго- та короткострокових цілей координації, розподілу та використання фінансових ресурсів компанії.

Розрізняють генеральну фінансову стратегію, оперативну фінансову стратегію й стратегію виконання окремих стратегічних завдань, іншими словами – досягнення приватних стратегічних цілей [1].

Генеральною фінансовою стратегією називають фінансову стратегію, що визначає діяльність підприємства. Наприклад, взаємини з бюджетами всіх рівнів, утворення й використання доходу підприємства, потреби у фінансових ресурсах і джерелах їхнього формування на рік [1].

Оперативна фінансова стратегія – це стратегія поточного маневрування фінансовими ресурсами, тобто стратегія контролю за витратами коштів і мобілізацією внутрішніх резервів, що особливо актуально в сучасних умовах економічної нестабільності; розробляється

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

на квартал, місяць. Оперативна фінансова стратегія охоплює:

- валові доходи й надходження коштів: розрахунки з покупцями за продану продукцію, надходження за кредитні операції, доходи за цінними паперами;
- валові витрати: платежі постачальникам, заробітна плата, погашення зобов'язань перед бюджетами всіх рівнів і банками.

Такий підхід створює можливість передбачити всі майбутні в запланований період обороти за грошовими надходженнями й витратами. Нормальною вважається рівність витрат і доходів або невелике перевищення доходів над витратами.

Оперативна фінансова стратегія розробляється в межах генеральної фінансової стратегії, деталізує її на конкретному проміжку часу. Стратегія досягнення приватних цілей укладається у вмілому виконанні фінансових операцій, спрямованих на забезпечення реалізації головної стратегічної мети [1].

Здійснено систематизацію існуючих видів фінансових стратегій ТНК за такими ознаками, як цілеспрямованість (стратегії вибору джерел фінансування, термінів залучення кредитів та позик; повернення залучених коштів; інвестування наявних коштів), функціональність (стратегії бюджетування, акумулювання грошових коштів, управління коштами, залучення коштів, управління податками, вкладення фінансових коштів), джерела фінансування (стратегії управління грошовими потоками від операцій, внутрішніми грошовими коштами; залучення зовнішніх грошових потоків), напрями використання фінансових ресурсів (стратегії вкладення фінансових активів, оборотного капіталу, дивідендна стратегія), строки (коротко-, середньо- та довгострокова) і напрями загальної стратегії (стратегії розширення, стабільності, розвороту (скорочення).

Головною стратегічною метою фінансів є забезпечення підприємства необхідними й достатніми фінансовими ресурсами.

Фінансова стратегія підприємства відповідно до головної стратегічної мети забезпечує:

- 1) формування фінансових ресурсів і централізоване стратегічне управління ними;
- 2) виявлення вирішальних напрямків і зосередження на їх виконанні зусиль, маневреності у використанні резервів фінансовим керівництвом підприємства;
- 3) ранжирування й поетапне досягнення завдань;
- 4) відповідність фінансових дій економічному стану й матеріальним можливостям підприємства;
- 5) об'єктивний облік фінансово-економічного становища й реального фінансового становища підприємства за рік, квартал, місяць;
- 6) створення й підготовка стратегічних резервів;
- 7) облік економічних і фінансових можливостей самого підприємства і його конкурентів;
- 8) визначення головної загрози з боку конкурентів, мобілізація чинностей на її усунення й умілий вибір напрямків фінансових дій;
- 9) маневрування й боротьба за ініціативу для досягнення вирішальної переваги над конкурентами [1].

Таким чином, успіх фінансової стратегії підприємства гарантується при виконанні таких умов:

- ✓ взаємному урівноваженні теорії й практики фінансової стратегії;
- ✓ відповідності фінансових стратегічних цілей реальним економічним і фінансовим можливостям через тверду централізацію фінансового стратегічного управління й гнучкість його методів у міру зміни фінансово-економічної ситуації.

Інтеграція України у світові фінансові потоки відбувається шляхом її участі у процесах залучення світового транснаціонального капіталу, а також формування транснаціонального характеру бізнесу національними виробниками шляхом зарубіжного інвестування у виробничі потужності за кордоном.

Обсяг прямих іноземних інвестицій є одним із показників, який характеризує ступінь інтеграції України у світове співтовариство і залежить від привабливості об'єкта інвестування. Так, приплив прямих інвестицій в економіку України, за даними Державного комітету статистики України, у 2012 р. становив 6,01 млрд дол. США.

В Україні успішно реалізовано велику кількість інвестиційних проектів провідних міжнародних компаній, таких як: «BNP Paribas» (Франція), «Cargill, Inc.» (США), «The Carlsberg Group» (Данія), «The Coca-Cola Company» (США), «Deutsche Telekom AG» (Німеччина), «ING Group» (Нідерланди), «Kraft Foods, Inc.» (США), ЗАТ «Лукойл» (РФ), «McDonald's Corporation» (США), «METRO AG» (Німеччина), «Microsoft Corporation» (США), «Mittal Steel Company N.V.» (Нідерланди/Великобританія), «Nestle S.A.» (Швейцарія), «Panasonic Corporation» (Японія), «Procter & Gamble Co.» (США), «Raiffeisen Zentralbank» (Австрія), «Siemens AG» (Німеччина), «Sony Corporation» (Японія), «Telenor Group» (Норвегія), «Tetra Laval» (Швеція), ЗАТ «ТНК-ВР Холдинг» (РФ), «Volkswagen Group» (Німеччина) та ін.

Сучасній економіці властивий процес транснаціоналізації, що відбувається нестримно. У цьому процесі основною рушійною силою виступають транснаціональні корпорації (ТНК). Основним чинником ефективної діяльності ТНК є міжнародне виробництво товарів і послуг, яке полягає у випуску продукції материнськими компаніями ТНК і їх зарубіжними філіями на базі інтернаціоналізації виробництва. На початок XXI століття міжнародне виробництво товарів і послуг досягло 9 % світового ВВП.

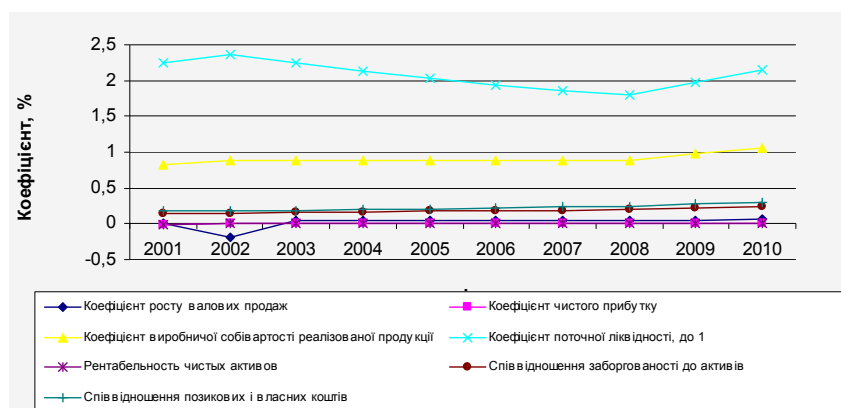

Рис. 1. Фінансово-економічні результати діяльності ЗАТ «Фінансово-промисловий холдинг UBC group»

Майже всі найбільші ТНК належать до тріади: США, ЄС та Азія. Це три економічні центри нашої планети. Останнім часом активно розвивають свою діяльність на світовому ринку ТНК нових індустріальних країн.

Одним з яскравих прикладів транснаціональних компаній в Україні є «UBC Group» – торговельно-промисловий холдинг, що працює в галузі холодильної техніки й промо-продуктів. Холдинг складається із чотирьох частин:

1. «UBC Cool» – підрозділ холдингу, що займається розробкою й виробництвом холодильної техніки для напоїв і продуктів. Містить у собі завод «Укснаб» (м. Красноперекоськ, Республіка Крим). «UBC Cool» – виробник № 2 у світі охолоджувачів для пива.

2. «UBC Promo» – підрозділ холдингу, що займається розробкою й виробництвом промоушен-матеріалів. Містить у собі завод PROMO у м. Харкові, склокерамічний завод «Сиваш» (м. Красноперекоськ, Республіка Крим) і завод «Центр кераміки Гжель» (Московська область, Росія). «UBC Promo» – виробник промо-продукції № 1 у Східній Європі й № 1 у світі виробник керамічних колон для розливу пива.

3. «UBC Engineering» – провідна в СНД інжинірингова компанія в сфері харчової промисловості. Займається проектуванням

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

інсталяцій устаткування й техпроцесів.

«UBC Distribution» – компанія, що займається продажами продуктів і послуг «UBC Group», а так само товарів і послуг інших компаній за профілями спеціалізації. Центральний офіс «UBC Distribution» знаходиться в м. Харкові. «UBC Distribution» має 36 філій на всіх основних світових ринках (на момент написання).

«UBC Group» – це, насамперед, дистрибуційна компанія, що працює в сегменті B2B (business to business).

Стратегія «UBC Group» – швидка реакція на задоволення потреб клієнтів. В основі стратегії лежить процес постійного навчання задоволенню потреб клієнтів.

Цільова стратегія. Стаючи лідерами на локальних ринках, стати глобальним світовим лідером.

Цілі бізнес-одиниць. Головна мета «UBC Group» – бути № 1 на ринках нашого бізнесу.

➤ Головна мета «UBC Cool» – бути № 1 у світі виробників холодильної техніки для харчової промисловості.

➤ Головна мета «UBC Promo» – бути № 1 у світі виробників промоду продуктів.

На основі кореляційно-регресійного аналізу (табл. 1) визначено залежність фінансово-економічних показників діяльності п'яти ТНК (вони діють в Україні), що характеризують напрями формування їх фінансових стратегій, від системи макроекономічних показників, які висвітлюють стан зовнішнього економічного середовища, а саме як залежні змінні було проаналізовано: показники коефіцієнта зростання валових продажів, коефіцієнт прибутку, коефіцієнт виробничої собівартості реалізованої продукції, коефіцієнт поточної ліквідності, рентабельність чистих активів, співвідношення заборгованості до активів, співвідношення позикових та власних коштів від таких незалежних змінних, як валовий внутрішній продукт, інвестиції в основний капітал, фінансові результати в підприємств, організацій у країні загалом, де здійснюється господарська діяльність.

Таблиця 1

Оцінка параметрів рівняння регресії залежності оборотності активів ТНК від ВВП країни

Залежна змінна: Оборотність активів ТНК				
Метод: МНК				
Змінні	Коефіцієнти	Стандартна помилка	t- статистика	P- значення
ВВП	$1,54 \cdot 10^{-7}$	$1,6 \cdot 10^{-8}$	9,2602	0,000756
Константа	0,334707	0,00758	44,134	$1,575 \cdot 10^{-6}$
R^2	0,95543	Множинний R^2	0,9774	
Скорегований R^2	0,94429	F- статистика	85,752	
S.E. регресії	0,0068	Значущість F	0,000756	

Проведений кореляційно-регресійний аналіз показав наявність високої тісноти зв'язку між показниками фінансових результатів підприємств і організацій, обсягами ВВП країни та коефіцієнтами оборотності активів на рівні окремих компаній. Найбільший вплив спостерігається з боку обсягів ВВП на рівень поточної ліквідності компаній.

Висновки. На основі кількісних методів аналізу визначено залежність особливостей формування фінансових стратегій ТНК від системи макроекономічних показників, які висвітлюють стан зовнішнього економічного середовища. Зокрема, доведено наявність високої щільності зв'язку між показниками фінансових результатів підприємств і організацій загалом по національній економіці, обсягом ВВП країни та коефіцієнтами оборотності активів на рівні окремих компаній, а також найбільшого впливу серед досліджуваних макроекономічних показників на рівень поточної ліквідності компаній з боку обсягу ВВП.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Степанова Г.Н. Стратегический менеджмент. Планирование на предприятии: монография / Г.Н. Степанова. – М.: МГУ, 2008. – 256 с.
2. www.ukrstat.gov.ua – сайт Державної служби статистики України.

THE CHALLENGES OF BANK MANAGEMENT IN A GLOBALIZING WORLD

Angelov G., Assistant professor Department of „Finance and credit” Academy of economics „D. A.Tsenov” – Svishtov (Bulgaria)

Ангелов Г. Проблемы управления банком в условиях глобализации

Функции, які банки виконують в сучасній економіці та їх організаційної святи з іншими господарюючим суб'єктам, щоб визначити ключову роль керівництва банку. Мета цієї доповіді полягає в поданні про важливість банківського менеджменту в банківській установі і визначити функції і завдання різних типів управління банком і фактори, що впливають на них.

Ключові слова: управління банком, банк, зовнішні та внутрішні фактори, керівництво банком, стратегія управління, оперативне управління банком, тактичне управління банком

Ангелов Г. Проблемы управления банком в условиях глобализации

Функции, которые банки выполняют в современной экономике и их организационной святы с другими хозяйствующим субъектам, чтобы определить ключевую роль руководства банка. Цель этого доклада заключается в представлении о важности банковского менеджмента в банковском учреждении и определить функции и задачи различных типов управления банком и факторы, влияющие на них.

Ключевые слова: управление банком, банк, внешние и внутренние факторы, руководство банком, стратегия управления, оперативное управление банком, тактическое управление банком

Angelov G. The challenges of bank management in a globalizing world

The functions that the banks perform in the modern economy and their organizational commitment to other economic entities to define the key role of the bank management. The purpose of this report is to present the importance of bank management in the banking institution and to define the responsibilities and tasks of the different types of bank management and the factors that influence them.

Key words: bank management, bank organization, external and internal factors, strategy bank management, operative bank management, tactical bank management

To define proper bank management we need to consider an abstract management concept. The management is associated with the ability to manage. The authors views on the nature and definition of bank management change from beginning to end XX century.¹ At the beginning of the century bank management is seen as a process of planning, command, coordination and control (A. Fayol). In the middle of the century it is defined as the process of „planning, control, coordination and motivation” (E. Breg). At the end of the century it is seen as a „process of planning, organization and control carried out by the formulation and achievement of organizational objectives” (M. X. Meskon). What has been said here can